Національний технічний університет України
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ
імені ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»

Кафедра філософії

ВСТУП ДО ФІЛОСОФІЇ

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Рівень вищої освіти ***Перший (бакалаврський)***

Галузь знань	*Для всіх*
Спеціальність	*Для всіх*
Освітня програма	*Для всіх*
Статус дисципліни	*Нормативна*
Форма навчання	*очна(денна)*
Рік підготовки, семестр	*2 курс, весняний/осінній*
Обсяг дисципліни	*2 кредити ЄКТС* *Загальна кількість: 60 год.* *Лекційних занять: 16 год.* *Практичних / семінарських занять: 14 год.* *Самостійна робота: 30 год.*
Семестровий контроль/ контрольні заходи	*Залік, МКР.*
Розклад занять	http://rozklad.kpi.ua/Schedules/ScheduleGroupSelection.aspx
Мова викладання	*Українська*
Інформація про керівника курсу / викладачів	Лектор: *викладачі кафедри філософії* *http: //philosophy.kpi.ua/vikladachi/* Семінарські заняття: *викладачі кафедри філософії* *http://philosophy.kpi.ua/vikladachi/*
Розміщення курсу	платформа дистанційного навчання «Сікорський»/сервіс «Google Classroom»

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

В умовах трансформації системи суспільних відносин, реформування держави, актуалізується необхідність формування аналітичного і творчого мислення фахівця, здатного досліджувати, розкривати та пояснювати смисли явищ світу, його професії, соціального життя загалом, мислення, здатного порозумітись та визначитись зі світоглядними та ціннісними орієнтаціями сучасної цивілізації.

Навчальна дисципліна «Вступ до філософії» знайомить здобувачів вищої освіти із історією виникнення і розвитку філософської думки, основними філософськими проблемами, що допоможе визначити сенс та цінність людського життя, власне місце в сучасному інформаційному суспільстві, орієнтуватись у соціальних та політичних процесах, сформувати уявлення про наукову картину світу, зрозуміти механізми становлення і розвитку людської свідомості, набути та розвинути комунікативні навички.

Виклики сьогодення вимагають нової ініціативної, творчої людини, а філософія формує здатність критично мислити, креативно вирішувати складні завдання, закладає вміння відстоювати власну думку, самостійно приймати обґрунтовані та виважені рішення, бути самодостатньою, цілісною особистістю.

Мета вивчення дисципліни полягає у формуванні здатності розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в різних сферах суспільної діяльності, в тому числі у фаховій практичній діяльності, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування загальнофілософської методології, розвиток критичного мислення та формування наукового світогляду як теоретичного

(систематизованого) відношення суб'єкта до сущого з позицій належного (необхідного).

Після вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти набудуть наступних компетентностей:

- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу
- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
- Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями
- Здатність генерувати нові ідеї (креативність)
- Здатність бути критичним і самокритичним
- Здатність діяти на основі етичних міркувань
- Здатність діяти соціально відповідально та свідомо
- Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя
- Здатність до усвідомлення суспільного характеру людського буття, його історичності, базових життєвих цінностей особистості, глобальних проблем сучасності.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Для того щоб розпочати вивчати дисципліну «Вступ до філософії» достатньо мати природничо-наукові знання в межах програми середньої школи; знання та розуміння суспільних проблем, які визначали характер основних етапів всесвітньої історії; бути ознайомленим з творами світової та вітчизняної художньої літератури.

Освітній компонент «Вступ до філософії» має міждисциплінарний характер та інтегрує відповідно до свого предмету знання з інших освітніх і наукових галузей. Їй безпосередньо передує дисципліни з блоку історичних навчальних дисциплін, одночасно з нею вивчається дисципліна з блоку психологічних навчальних дисциплін та в подальшому вивчається дисципліна з циклу правових навчальних дисциплін.

3. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Сутність та предмет філософії. Філософія як теоретична основа свідомості, наукового пізнання та світогляду.
Тема 2. Класична філософія: напрями, школи, представники.
Тема 3. Некласична філософія: напрями, школи, представники.
Тема 4. Філософський зміст проблеми буття.
Тема 5. Специфіка людського буття.
Тема 6. Філософське поняття свідомості.
Тема 7. Філософські основи пізнання. Наука і суспільний розвиток.
Тема 8. Філософське осмислення соціального буття.

4. Навчальні матеріали та ресурси

Базова література

1. Вступ до філософії : конспект лекцій : навчальний посібник для здобувачів ступеня бакалавра за всіма освітніми програмами всіх спеціальностей / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад.: Новіков Б. В., Богачев Р. М., Муратова І. А., Бабіна С. І., Костроміна Г. М., Пенюк В. Б., Руденко Т. П., Самарський А. Ю. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. 114 с. URL: https://ela.kpi.ua/handle/123456789/48432
2. Вступ до філософії. Методичні рекомендації для підготовки з дисципліни для заочної форми навчання : навч. посіб. для здобувачів ступеня бакалавра за всіма спеціальностями та всіма освітніми програмами заочної форми навчання / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад.: Зуєв В. М., Коваль О. А., Костроміна Г. М., Потіщук О. О., Руденко Т. П., Свідло Т. М., Фесенко А. М., Анацька Н. В., Бабіна С. І., Самарський А. Ю., Дранник В. А., Пенюк В. Б., Процко С. О., Сторожик М. І., Франко Н. О. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2024. 139 с.

Назва з екрана. URL: https://ela.kpi.ua/handle/123456789/66695
3. Вступ до філософії. Методичні рекомендації для підготовки до семінарських занять: навч. посіб. для здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за всіма спеціальностями та всіма освітніми програмами / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад.: Новіков Б. В., Богачев Р. М., Костроміна Г. М., Потіщук О. О., Руденко Т. П., Свідло Т. М., Щириця Т. В., Бабіна С. І., Анацька Н. В., Денисенко Н. В., Дранник В. А., Сторожик М. І., Франко Н. О. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2023. 101 с. URL: https://ela.kpi.ua/handle/123456789/57282
4. Вступ до філософії. Методичні рекомендації до самостійної роботи з дисципліни: навч. посіб. для здобувачів ступеня бакалавра за всіма освітніми програмами всіх спеціальностей / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад.: Б. В. Новіков, Р. М. Богачев, С. І. Бабіна, В. М. Зуєв, Г. М. Костроміна, Т. М. Свідло, М. І. Сторожик. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. 84 с. URL: https://ela.kpi.ua/handle/123456789/47940

Додаткова література

1. Данильян О. Г. Філософія : навч. посіб. для підгот. до іспиту та заліку / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань. Харків : Право, 2026. 138 с. URL: https://jurkniga.ua/contents/filosofiya-posibnik-dlya-pidgotovki-do-ispitu.pdf?srsltid=AfmBOopXN-jykOQRcHcuXMnNTyI3dwbegP7pkC8ruAYQwH5l4igUH_Rg
2. Історія філософії: навч. посіб. для здобувач вищої освіти. ВНЗ ; за ред. Г.І. Волинки. М-во освіти і науки України. [4-те вид. стер.]. К.: Каравела, 2019. 479 с.
3. Основи філософії: навч. посіб. [Л.О. Сандюк, С.П. Симоненко, О.В. Сулим, М.Ф. Шмиголь, Н.В. Щубелка, Ю.С. Юшкевич]; за. ред. М.Ф. Шмиголя. К.: Центр учбової літератури, 2019. 412 с. URL: https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Yushkevich/0043128.pdf
4. Філософія: кредитно-модульний курс [Л. Мозговий, І. Бичко, Р. Додонов]; за ред. Л. Мозгового, Р. Додонова. Київ : Центр навчальної літератури, 2020. 456 с.
5. Філософський енциклопедичний словник / Інститут філософії ім. Г.С. Сковороди НАН України; голов. ред. В. І. Шинкарук. Київ : Абрис, 2012. 742 с.
6. Філософія. Базовий курс : навчальний посібник / В. Л. Петрушенко. Львів : «Новий Світ-2000», 2026. 586 с.
7. Філософія : навчальний посібник для семінарських занять та самостійної роботи / І. Г. Утюж, В.В. Денисенко. Запоріжжя : ЗДМФУ, 2025. 166 с. URL: file:///C:/Users/%D0%9A%D0%BE%D1%80%D0%B8%D1%81%D1%82%D1%83%D0%B2%D0%B0%D1%87/Desktop/%D0%9D%D0%BE%D1%82%D0%B0%D1%80%D1%96%D1%83%D1%81/%D0%A4%D1%96%D0%BB%D0%BE%D1%81%D0%BE%D1%84%D1%96%D1%8F-2025.pdf
8. Філософія: підручник / В.С. Бліхар, М.М. Цимбалюк, Н.В. Гайворонюк, В.В. Левкулич, Б.Б. Шандра, В.Ю. Свищо. Вид. 2-ге, перероб. та доп. Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2021. 440 с. URL: https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/4251/1/%D0%91%D0%BB%D1%96%D1%85%D0%B0%20%D0%A4%D1%96%D0%BB%D0%BE%D1%81%D0%BE%D1%84%D1%96%D1%8F%20%D0%BF%D1%96%D0%B4%D1%80%D1%83%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%BA.pdf
9. Халапсіс О. В. Філософія : підруч. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2023. 196 с. URL: https://er.dduvs.edu.ua/bitstream/123456789/12021/5/%D0%BC%D0%B0%D0%BA%D0%B5%D1%82_%D0%A5%D0%B0%D0%BB%D0%B0%D0%BF%D1%81%D1%96%D1%81%20-%20%D0%A4%D1%96%D0%BB%D0%BE%D1%81%D0%BE%D1%84%D1%96%D1%8F%20%D0%9F%D1%96%D0%B4%D1%80%D1%83%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%BA.pdf

Інтернет-ресурси

1. Лузан А.О. Вступ до філософії. Київ : ЦНЛ, 2019. 136 с. URL: https://textbook.com.ua/filosofiya/1473453638 https://westudents.com.ua/knigi/619-vstup-do-flosof-luzan-ao-.html
2. Філософія: хрестоматія (від витоків до сьогодення): навч. посіб. / за ред. акад. НАН України Л.В. Губерського. 2-ге вид., стер. Київ : Знання , 2012 . 621 с.

URL: https://westudents.com.ua/knigi/622- flosofya-guberskiy-lv.html

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Навчальна дисципліна охоплює 16 годин лекцій та 14 годин семінарських занять, а також виконання модульної контрольної роботи (МКР).

Семінарські заняття з дисципліни проводяться з метою закріплення теоретичних положень навчальної дисципліни і набуття студентами умінь і досвіду оперувати сучасними поняттями.

Методи та форми навчання включають не лише традиційні університетські лекції та семінарські зайняття, а також елементи роботи в командах та групових дискусій. Застосовуються стратегії активного навчання, які визначаються такими методами та технологіями: методи проблемного навчання (дослідницький метод); особистісно-орієнтовані технології, візуалізація та інформаційно-комунікаційні технології, зокрема електронні презентації для лекційних занять.

Комунікація з викладачем будується за допомогою використання інформаційної системи «Електронний кампус», платформи дистанційного навчання «Сікорський», а також такими інструментами комунікації, як електронна пошта. Під час навчання та для взаємодії зі студентами використовуються сучасні інформаційно-комунікаційні та мережеві технології для вирішення навчальних завдань.

Лекційні заняття

Тема 1. Сутність та предмет філософії. Філософія як теоретична основа свідомості, наукового пізнання та світогляду.

1. Загальна характеристика філософії як теоретичної свідомості і системи знань.
2. Історична зміна предмета філософії.
3. Структура філософської системи як універсального знання.
4. Основне питання філософії та його роль у визначенні філософських напрямів. Дві сторони основного питання філософії (онтологічна і гносеологічна).
5. Функції філософії.

Тема 2. Класична філософія: напрями, школи, представники.

1. Космоцентризм античної філософії.
2. Теоцентризм філософії Середньовіччя: християнство як основа світогляду.
3. Антропоцентризм та гуманізм Відродження. Місце людини у новій системі світобудови.
4. Основні ідеї філософії Нового часу.
5. Механістичне розуміння світу і людини. Механіко-математична картина світу.
6. Людська природа у філософських ідеях Просвітництва.
7. Ідеалістична діалектика та визначальні ідеї німецької класичної філософії.

Тема 3. Некласична філософія: напрями, школи, представники.

1. Позитивізм як сцієнтичний напрям некласичної філософії (О. Конт, Г. Спенсер, Дж. Мілль).
2. Волюнтаризм (ірраціоналістичні вчення про світову волю А. Шопенгауера, волю до влади Ф. Ніцше).
3. Філософія життя (В. Дільтей, А. Бергсон).
4. Екзистенціалізм (С. К'єркегор, М. Гайдеггер, К. Ясперс, А. Камю, Ж.-П. Сартр).
5. Фрейдизм і психоаналіз (З. Фройд, К. Г. Юнг, Е. Фромм).
6. Феноменологія (Е. Гуссерль).
7. Герменевтика (Х. Г. Гадамер, П. Рікер).
8. Антропологія як напрямок некласичної філософії (М. Шелер, Г. Плеснер, А. Гелен).

Тема 4. Філософський зміст проблеми буття.

1. Історико-філософські концепції онтології.
2. Матеріалістичні концепції буття.

3. Ідеалістичні концепції буття.
4. Основні форми і модуси буття.
5. Рух, простір, час як категоріальні визначення буття.
6. Соціальний простір та соціальний час як форми буття людей у культурі.

Тема 5. Специфіка людського буття.

1. Проблема людини в історії філософської думки.
2. Проблема походження людини.
3. Сутність та природа людини.
4. Проблема сенсу людського життя.

Тема 6. Філософське поняття свідомості.

1. Історико-філософські концепції свідомості:
   Ідеалістичне розуміння свідомості.
   Матеріалістичне розуміння свідомості як вищої форми відображення дійсності.
2. Проблема походження, розвитку і сутності свідомості.
3. Структура свідомості, її рівні та функції. Суспільна свідомість та її форми.
4. Свідомість та самосвідомість.

Тема 7. Філософські основи пізнання. Наука і суспільний розвиток.

1. Пізнання як предмет філософського аналізу.
2. Види, рівні та форми пізнання.
3. Методологія наукового пізнання.
4. Проблема істини в філософії та науці.
1. Поняття науки. Сучасні концепції науки, її походження і розвитку.
2. Принципи та критерії наукового знання. Феномен квазінауки.
3. Історіографія науки. Класифікація наук і проблеми періодизації історії науки.

Тема 8. Філософське осмислення соціального буття.

1. Особливості буття соціального. Проблема побудови теоретичної моделі суспільства. Суспільство як система.
2. Форми організації суспільного буття. Матеріальне та духовне виробництво.
3. Поняття соціальної структури суспільства.
4. Поняття інформаційного суспільства.
5. Єдність та розмаїття всесвітньої історії. Лінійна та нелінійна модель історичного часу.
6. Філософія глобальних проблем.

Семінарські заняття

Основні завдання циклу семінарських занять мають сприяти засвоєнню теоретичного матеріалу з курсу «Вступ до філософії», набуттю навичок застосування основних принципів, методів та форм пізнавального процесу у професійній (науково- дослідницькій) діяльності. Основні завдання циклу практичних занять полягають у тому, аби здобувачі вищої освіти оволоділи практикою ведення дискусійного обговорення теоретичних питань і проблем, набули навички публічних виступів.

Тема 1. Філософія як специфічний тип знання та світогляд

1. Умови формування і виникнення філософії.
2. Структура світоглядного знання.
3. Характеристика основних розділів філософського знання.
4. Місце філософії серед інших систем людського знання про світ.
5. Роль філософії у самопізнанні людини.

Першоджерела:

- Кассирер Е. Міф та релігія // https://westudents.com.ua/glavy/94260-mf-ta-relgya.html
- Дильтей В. Типи світогляду і виявлення їх у метафізичних системах

// https://westudents.com.ua/glavy/94253-vlgelm-diltey-1833-1911.html

Тема 2. Особливості античної філософії: школи, напрями, представники

1. Космоцентризм давньогрецької філософії.
2. Атомістичний матеріалізм Демокрита.
3. Коперніканський переворот Сократа – етичний антропологізм.
4. Ідеалізм Платона: онтологія, гносеологія, соціальна філософія.
5. Енциклопедизм Аристотеля: онтологічні, гносеологічні, логічні, психологічні, природничонаукові, соціальні аспекти творчості.
6. Філософські школи доби еллінізму.
7. Філософія неоплатонізму.

Першоджерела:

- Платон. Держава / Пер. з давньогр. Д. Коваль. Київ : Основи, 2000. 355 с. URL: http://aps-m.org/wp-content/uploads/2017/03/Derzhava.compressed.pdf
- Аристотель. Політика / Пер. з давньогр. та передм. О. Кислюка. Київ : Основи, 2000. 239 с. URL: http://litopys.org.ua/aristotle/arist.htm
- Аристотель. Нікомахова етика / Пер. з давньогрецької В. Ставнюк. Київ : «Аквілон-Плюс», 2002. 480 с. URL: https://ae-lib.org.ua/texts/aristoteles__nicomachean_ethics__ua.htm

Тема 3. Філософія доби Середньовіччя та Відродження

1. Теоцентризм середньовічної філософії. Співвідношення віри та розуму в філософії Середньовіччя: Аврелій Августин, Тома Аквінський.
2. Антропоцентризм і гуманізм філософії доби Відродження. Гуманістичні ідеї Данте, Петрарки, Бокаччо, Леонардо да Вінчі.
3. Пантеїстичні погляди Ніколи Кузанського.
4. Геліоцентризм Ніколи Коперника.
5. Натурфілософія Джордано Бруно.
6. Вплив вчення Йоганна Кеплера на розвиток філософії.
7. Відкриття Галілео Ґалілея і їх значення для розвитку науки і філософії.
8. Основні ідеї філософії Еразма Роттердамського.
9. Соціально-філософські погляди Нікколо Мак'явеллі.
10. Соціальні утопії доби Відродження. Томас Мор і Томмазо Кампанелла.
11. Північне Відродження. Основні ідеї Мартіна Лютера.
12. Етико-соціальні погляди Мішеля Монтеня.

Виконання МКР ч. 1.

Першоджерела:

- А. Августин, Т. Аквінський, П. Абеляр, В. Окам, А. Кентерберійський. Філософський енциклопедичний словник / наук. ред.: Л. В. Озадовська, Н. П. Поліщук. Київ : Абрис, 2002. 751 с. URL: http://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/24555
- Данте Аліґ'єрі. Божественна комедія / Пер. з італійської М. Стріха. URL: http://poetyka.uazone.net/default/pages.phtml?place=strikha&page=peklo02&alist=skip
- Йосип Кобів. Еразм Роттердамський і його сатиричне перо. URL: https://web.archive.org/web/20161126100201/http://ae-lib.org.ua/texts/kobiv__erasmus__ua.htm
- Томмазо Кампанелла. Місто Сонця. URL: https://www.ukrlib.com.ua/world/printit.php?tid=3439
- Нікколо Мак'явеллі. Державець. URL: https://diasporiana.org.ua/wp-content/uploads/books/1201/file.pdf
- Еразм Роттердамський. Похвала глупоті. URL: https://www.ukrlib.com.ua/world/printit.php?tid=3963
- Томас Мор. Утопія. URL: https://www.ukrlib.com.ua/world/author.php?id=277

Тема 4. Філософія Нового часу та філософські ідеї представників німецької класичної філософії

1. Емпіризм та вчення про «ідоли» Ф. Бекона.
2. Раціоналізм Р. Декарта. Досвід рефлексії.
3. Проблема чуттєвості у філософії Дж. Локка. Ідея «tabula rasa».
4. Людина-машина в уявлені Ламетрі.
5. Проблема людини у працях французьких просвітників: природний стан і виховання людини у Ж.-Ж. Руссо, «свобода волі» у Вольтера.
6. Концепція походження держави у Т. Гоббса: природна рівність і війна всіх проти всіх.
7. Теорія пізнання та етика І. Канта.
8. Філософська система і діалектика Г.Ф.В. Гегеля.
9. Філософія тотожності Ф. Шеллінга.
10. Суб'єктивний ідеалізм Й. Фіхте.
11. Антропологічний матеріалізм Л. Фойєрбаха.

Першоджерела:

- Декарт Р. Головні правила методу. URL: https://westudents.com.ua/glavy/94209-golovn-pravila-metodu.html
- Гегель Г.В.Ф. Наука логіки. URL: https://westudents.com.ua/glavy/94223-georg- vlgelm-frdrh-gegel-1770-1831.html
- Гегель Г.В. Феноменологія духу. URL: https://westudents.com.ua/glavy/94411- georg-vlgelm-frdrh-gegel-1770-1831.html
- Кант І. Критика практичного розуму. URL: https://web.archive.org/web/20100225040317/http://ukrknyga.at.ua/load/36-1-0-244

Тема 5. Особливості некласичної філософії: напрями, школи, представники.

1. Особливості некласичної філософії на відміну від класичної
2. Характеристика позитивізму як сцієнтичного напряму некласичної філософії на прикладі вчень О. Конта, Г. Спенсера, Дж. С. Мілля;
3. Ірраціоналістичні вчення про світову волю А. Шопенгауера, волю до влади Ф. Ніцше;
4. Особливості філософії життя на прикладі вчень В. Дільтея, А. Бергсона;
5. Характеристика основних положень екзистенціалізму на прикладі вчень С. К'єркегора, М. Гайдеґґера, К. Ясперса, Г.-О. Марселя, А. Камю, Ж.-П. Сартра;
6. Психоаналітична філософія З. Фройда, К. Г. Юнга, Е. Фромма;
7. Феноменологія Е. Гуссерля;
8. Герменевтичне вчення Х. Г. Гадамера, П. Рікера;
9. Антропологічні вчення М. Шелера, Г. Плеснера, А. Гелена.

Першоджерела:

- Сартр Ж.П. Екзистенціалізм – це гуманізм. URL: https://westudents.com.ua/knigi/622-flosofya-guberskiy-lv.html
- Шелер М. Місце людини в космосі. URL: https://westudents.com.ua/glavy/94299-maks-sheler-1874-1928.html
- Гайдеггер М. Що таке метафізика? URL: https://westudents.com.ua/glavy/94210- martn-gaydegger-1889-1976.html

Тема 6. Специфіка людського буття.

1. Проблема людини в античній філософії.
2. Проблема людини у середньовічній філософії та філософії доби Відродження.
3. Проблема людини у філософії Нового часу.
4. Проблема людини у некласичній філософії.
5. Проблема людини в українській філософії.
6. Єдність біологічного і соціального в людині.
7. Роль культури та суспільства в становленні людини.

Виконання МКР ч. 2.

Першоджерела:

- Сковорода Г. Дружня розмова про душевний світ.

URL: https://westudents.com.ua/glavy/94241-drujeskiy-razgovor-o-dushevnom-mire.html

- Сковорода. Кольцо. URL: https://westudents.com.ua/glavy/94239-grigory- skovoroda-1722-1794.html
- Фромм Е. Втеча від свободи. URL: https://thepsychologist.com.ua/experience/erikh-fromm-vtecha-vid-svobody
- Франк С. Душа людини. URL: https://westudents.com.ua/glavy/94417-semen-frank-77-1950.html

Тема 7. Філософське поняття свідомості. Філософські основи пізнання. Наука і суспільний розвиток

1. Проблема походження та сутність свідомості. Структура, форми та рівні свідомості. Свідомість та самосвідомість.
2. Соціальна природа свідомості. Свідомість і праця. Свідомість і мова. Суспільна свідомість та її форми.
3. Сутність пізнання в історії філософії. Особливості і структура пізнавального процесу. Методи і прийоми пізнання.
4. Взаємозв'язок чуттєвого та раціонального в пізнанні. Розсудок і розум, раціональне та ірраціональне в пізнанні.
5. Наукове пізнання та його особливості. Поняття науки. Принципи та критерії наукового знання.
6. Виникнення логіки як теоретичної форми знання: Давня Греція, Еллінізм та Давній Рим.
7. Схоластичне знання і алхімія як феномен середньовічної культури.
8. Наукова революція XVI-XVII століття. Становлення науки як продуктивної сили у XVIII столітті.
9. Революційні наукові відкриття у XIX столітті.
10. Сучасні концепції науки, її походження і розвитку. Феномен квазінауки.

Першоджерела:

- Гегель Г.В. Феноменологія духу. URL: https://westudents.com.ua/glavy/94411- georg-vlgelm-frdrh-gegel-1770-1831.html
- Кун Т. Структура наукових революцій. URL: https://westudents.com.ua/glavy/94347-tomas-kun-1922-1996.html
- Рассел Б. Людське пізнання. Його сфера та межі. URL: https://westudents.com.ua/glavy/94337-bertran-rassel-1872-1970.html

6. Самостійна робота здобувачів вищої освіти

Засвоєння змісту дисципліни «Вступ до філософії» разом із аудиторними заняттями передбачає виконання здобувачами вищої освіти самостійної роботи з метою самоконтролю знань та підготовки до занять. Систематична самостійна робота дає можливість закріпити матеріал курсу, акцентує увагу на головних проблемах тем, що вивчаються.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти передбачає:

№ з/п	Самостійна робота студентів	Кількість годин
1	Підготовка до аудиторних занять	20
2	Підготовка до складання модульної контрольної роботи	4
3	Підготовка до заліку	6
	Всього	30

З дисципліни «Вступ до філософії» передбачена навчальним планом **МКР.**
МКР виконується на семінарському занятті.

Перелік питань до МКР – ч.1:

1. Предмет філософії. Філософія як теоретична свідомість та теоретична основа світоглядного знання.
2. Філософія та світогляд.
3. Загальне та відмінне у філософії та інших історичних типах світогляду: філософія та міф.
4. Загальне та відмінне у філософії та інших історичних типах світогляду: філософія та релігія.
5. Історична зміна предмета філософії.
6. Характеристика основних розділів філософського знання.
7. Філософія як основа наукового пізнання і джерело розвитку наук.
8. Місце та функції філософії в культурі.
9. Основне питання філософії та його роль у визначенні філософських напрямів. Дві сторони основного питання філософії (онтологічна і гносеологічна).
10. Матеріалізм та ідеалізм як протилежні способи вирішення основного питання філософії: лінія Демокрита і лінія Платона в історії пізнання.
11. Види матеріалізму: стихійний натурфілософський, природничо-науковий, метафізичний, діалектичний або історичний.
12. Види ідеалізму: об'єктивний, суб'єктивний.
13. Монізм, дуалізм та плюралізм як типи онтології.
14. Філософський монізм як принцип побудови системи знань на прикладі монізму Б. Спінози у вченні про субстанцію.
15. Філософський дуалізм як принцип побудови системи знань на прикладі дуалізму Р. Декарта у вченні про субстанцію.
16. Монізм – вчення про буття у Середньовічній філософії (Августин Аврелій, Фома Аквінський)
17. Агностицизм в античній філософії.
18. Агностицизм у вченні Д. Юма.
19. Агностицизм у вченні І. Канта.
20. Діалектика меж і можливостей людського пізнання у вченні І. Канта.
21. Діалектика Й.Г. Фіхте.
22. Принципи діалектичного розвитку у вченні В.Ф. Шеллінга.
23. Ідеалістична діалектика Г.В.Ф. Гегеля
24. Характеристика основних законів діалектики.
25. Особливості матеріалістичної діалектики К. Маркса та Ф. Енгельса.

Перелік питань до МКР – ч. 2:

1. Кінець класичної філософії і умови появи некласичної. Особливості некласичної філософії на відміну від класичної.
2. Позитивізм як сцієнтичний напрям некласичної філософії (О. Конт, Г. Спенсер, Дж. С. Мілль);
3. Волюнтаризм (ірраціоналістичні вчення про світову волю А. Шопенгауера, волю до влади Ф. Ніцше);
4. Філософія життя (В. Дільтей, А. Бергсон).
5. Екзистенціалізм (С. К'єркегор, М. Гайдеґґер, К. Ясперс, Г.-О. Марсель, А. Камю, Ж.-П. Сартр)
6. Фрейдизм і психоаналіз (З. Фройд, К. Г. Юнг, Е. Фромм)
7. Феноменологія (Е. Гуссерль)
8. Герменевтика (Х. Г. Гадамер, П. Рікер)
9. Антропологія як напрямок некласичної філософії (М. Шелер, Г. Плеснер, А. Гелен).
10. Розуміння буття на різних етапах розвитку філософії.
11. Типи онтології (матеріалізм, ідеалізм, монізм, дуалізм, плюралізм, пантеїзм, реалізм).
12. Основні форми і модуси буття.
13. Рух, простір, час як категоріальні визначення буття.
14. Соціальний та культурно-історичний час та простір.
15. Концепції людини в історії філософії: загальна характеристика.

16. Проблема людини в античній філософії.
17. Проблема людини у середньовічній філософії та філософії доби Відродження.
18. Проблема людини у філософії Нового часу.
19. Проблема людини у некласичній філософії.
20. Сутність та природа людини.
21. Людина як особистість та типи особистості.
22. Категорії людського існування (осмислення сенсу життя, смерті та безсмертя людини).
23. Пізнання як предмет філософського дослідження.
24. Основні складові пізнавальної діяльності: суб'єкт, об'єкт, мета, ціль, засоби, результат. Рівні та форми пізнання.
25. Поняття методу та методології пізнання. Класифікація пізнавальних методів.
26. Теорія як найрозвинутіша форма наукового пізнання. Поняття закону.
27. Вчення про істину, її основні характеристики. Теорії істини.
28. Особливості буття соціального. Проблема побудови теоретичної моделі суспільства. Суспільство як система.
29. Форми організації суспільного буття. Матеріальне та духовне виробництво.
30. Поняття соціальної структури суспільства.
31. Поняття інформаційного суспільства.
32. Єдність та розмаїття всесвітньої історії. Лінійна та нелінійна модель історичного часу.
33. Філософія глобальних проблем.

7. **Політика та контроль**

Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Правила відвідування занять. Відвідування занять є вільним, бали за присутність на лекції та практичних заняттях не додаються, штрафні бали не передбачаються. Однак, здобувачам вищої освіти рекомендується відвідувати заняття, оскільки на них викладається теоретичний матеріал та розвиваються навички, необхідні для отримання певних позитивних результатів вивчення дисципліни. Вагома частина рейтингу здобувача вищої освіти формується через активну участь у заходах на практичних заняттях. Система оцінювання орієнтована на отримання балів за активність здобувача вищої освіти, а також виконання завдань, які здатні розвинути практичні уміння та навички. Тому пропуск семінарського заняття не дає можливість отримати здобувачу вищої освіти бали у семестровий рейтинг.

Дистанційний режим навчання. У разі запровадження обмежень на відвідування університету у разі організації освітнього процесу у змішаному /дистанційному пов'язаних з введенням режиму воєнного стану в державі (або карантину), освітній процес здійснюється відповідно до Положення про дистанційне навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (https://osvita.kpi.ua/index.php/node/188), Регламенту проведення семестрового контролю в дистанційному режимі (https://osvita.kpi.ua/node/148). У режимі дистанційного навчання заняття відбуваються у вигляді онлайн-конференції на платформі Zoom. Посилання на конференцію видається на початку семестру і розміщується в АС «Електронний кампус». З метою забезпечення якісної підготовки здобувачів, дистанційний курс дисципліни розміщено на Платформа дистанційного навчання «Сікорський» (https://www.sikorsky-distance.org). Результати оцінювання висвітлюють у АС «Електронний кампус» на особистій сторінці здобувача (https://ecampus.kpi.ua).

Правила поведінки на заняттях. На заняттях слід дотримуватись норм етичної поведінки визначених у Кодексі честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (https://kpi.ua/code). На території університету здобувачі мають поводити себе відповідно до Правил внутрішнього розпорядку (https://kpi.ua/admin-rule). В аудиторіях на лекційних та практичних заняттях, а також під час проведення занять у формі відеоконференції, користуватись мобільним телефоном потрібно у беззвучному режимі і тільки для пошуку необхідної для виконання завдань інформації, у т.ч. в інтернеті. Під час дистанційного режиму навчання слід використовувати інформацію розміщену на Платформі дистанційного навчання «Сікорський» / Електронний кампус.

Активність, опрацювання та підготовка аналітичних матеріалів за результатами опрацювання лекційного матеріалу, аналітичних доповідей та навчально-дослідних завдань.

Позааудиторні заняття та залучення професіоналів-практиків. Під час вивчення дисципліни можливі позааудиторні заняття, що включають відвідування науково-практичних заходів, лекторів, тренінгів в межах тематики дисципліни.

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті. Порядок визнання таких результатів регламентується Положенням про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті (https://osvita.kpi.ua/index.php/node/179). Можуть бути зараховані окремі змістовні модулі або теми дисципліни. В такому разі здобувач звільняється від виконання відповідних завдань, отримуючи за них максимальний бал відповідно до рейтингової системи оцінювання.

Правила призначення заохочувальних та штрафних балів. Заохочувальні бали можуть бути отримані за участь у студентських олімпіадах та конкурсах наукових робіт, додаткове проходження онлайн курсів з поглибленим вивченням окремих тем курсу, наукові публікації (10% від суми рейтингових балів). Заохочувальні не входять до основної шкали РСО. Штрафні бали не передбачаються.

Політика оцінювання контрольних заходів Оцінювання контрольних заходів здійснюється згідно з Положенням про систему оцінювання результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (https://osvita.kpi.ua/node/37), Положення про поточний, календарний та семестровий контролі результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (https://osvita.kpi.ua/index.php/node/32). Нижня межа позитивного оцінювання кожного контрольного заходу складає не менше 60% від балів, визначених для цього контрольного заходу, а негативний результат оцінюється в 0 балів.

Поточний контроль проводиться як оцінювання результатів навчання здобувачів на основі пооопераційного контролю та накопичення рейтингових балів за виконання завдань у процесі навчання відповідно до РСО.

Календарний контроль проводиться двічі на семестр і передбачає проведення модульної контрольної роботи (поділеної на 2 частини), яка здійснюється у вигляді письмової контрольної роботи. Умовою отримання позитивної оцінки з календарного контролю з навчальної дисципліни є значення поточного рейтингу здобувача не менше, ніж 50 % від максимально можливого на час проведення такого контролю.

Семестровий контроль проводиться у формі заліку за РСО-1, що передбачає оцінювання результатів навчальної діяльності здобувача впродовж семестру, передбачених заходами поточного контролю. Результати оцінювання висвітлюються у АС «Електронний кампус» на особистій сторінці здобувача (https://ecampus.kpi.ua).

Політика дедлайнів та перескладань. МКР складаються лише у призначений день. Якщо контрольні заходи, або виконання завдань пропущені з поважних причин (хвороба або вагомі життєві обставини), надається можливість додатково скласти завдання протягом найближчого тижня. Невиконання завдань, а також порушення термінів їх виконання з неповажних причин не надасть можливості набрати відповідні бали рейтингу. Порядок ліквідації академічної заборгованості та перескладання семестрового контролю регулюється Положенням про поточний, календарний та семестровий контроль результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (https://osvita.kpi.ua/index.php/node/32). Здобувач, у якого за результатами семестрового контролю виникла академічна заборгованість, також має право її ліквідувати відповідно до Положення про надання додаткових освітніх послуг здобувачам вищої освіти в КПІ ім. Ігоря Сікорського (https://osvita.kpi.ua/index.php/node/177).

Процедура оскарження результатів контрольних заходів. У випадку незгоди здобувача з оцінкою за результатами контрольного заходу, він має право подати апеляцію у день оголошення результатів відповідного контролю на ім'я декана факультету за процедурою визначеною Положенням про апеляції в КПІ ім. Ігоря Сікорського (https://osvita.kpi.ua/index.php/node/182).

Політика щодо академічної доброчесності. Необхідним під час виконання завдань з дисципліни є дотримання політика та принципів академічної доброчесності (https://kpi.ua/academic-integrity), які, у тому числі викладено у Кодексі честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

(https://kpi.ua/code), Положенні про систему запобігання академічному плагіату в КПІ ім. Ігоря Сікорського (https://osvita.kpi.ua/node/47). У разі виявлення дублювання виконаних завдань, плагіату роботи отримують нульовий рейтинг.

Політика використання штучного інтелекту. Використання штучного інтелекту регламентується «Політикою використання штучного інтелекту для академічної діяльності в КПІ ім. Ігоря Сікорського» (https://osvita.kpi.ua/node/1225). Усі завдання, як під час виконання навчальних завдань з дисципліни, мають бути результатом власної оригінальної роботи здобувача. Використання штучного інтелекту (ШІ) для автоматичної генерації відповідей без подальшого їх аналізу та доопрацювання заборонено. Здобувачам не рекомендується покладатися на ШІ як на єдине джерело інформації. Важливо перевіряти та аналізувати отримані дані з інших авторитетних джерел. Усі випадки використання ШІ для виконання завдань мають бути чітко вказані та задокументовані. Це стосується як використання текстових генераторів, так і інших інструментів ШІ. Використання ШІ має відповідати принципам академічної доброчесності. Недотримання цього положення розглядатиметься як порушення академічної етики.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (РСО)

Семестровий контроль з дисципліни «Вступ до філософії» передбачений у вигляді заліку, тому РСО включає оцінювання заходів поточного контролю з дисципліни впродовж семестру.

Основними видами навчальних занять є лекція і семінарське заняття.

Рейтингова оцінка здобувача складається з балів, отриманих здобувачем за результатами заходів поточного контролю і заохочувальних балів.

Згідно з «Положенням про систему оцінювання результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського» заборонено оцінювати присутність або відсутність здобувача на аудиторному занятті, в тому числі нараховувати за це заохочувальні або штрафні бали.

Поточний контроль проводиться впродовж семестру у процесі навчання для перевірки рівня теоретичної й практичної підготовки здобувачів на кожному етапі вивчення освітнього компонента «Вступ до філософії».

№ з/п	Контрольний захід	%	Ваговий бал	Кіл-ть	Всього
1.	Робота на семінарських заняттях	72	12	6	72
2	МКР (2 год.) (МКР складається з двох частин по 1 год. кожна)	28	28 (14 х 2)	1 (2)	28
Всього					100

Результати поточного контролю регулярно заносяться викладачем у модуль «Поточний контроль» АС Електронний кампус.

Система рейтингових балів та критерії оцінювання

1. Робота на семінарських заняттях:

Ваговий бал – 12. Максимальна кількість балів на всіх семінарських заняттях дорівнює 12 балів × 6 видів робіт = 72 **бали.**

Відповіді на семінарських заняттях. Ваговий бал – 12. Кількість відповідей - 6 .

Рівні оцінювання:

12 балів – відповідь повна, чітка, логічно структурована, містить глибоке розуміння теми, підтверджується аргументами, прикладами або цитатами. Студент відповідає на уточнюючі питання викладача. Відсутні помилки.

11-10 балів – відповідь майже повна, добре структурована, але можуть бути незначні неточності або недостатньо глибокий аналіз.

9-7 балів – відповідь поверхнева, може містити помилки або недоліки в аргументації чи структурі.
0 балів – відповідь відсутня або не відповідає питанню (менше 60% потрібної інформації).

2. Виконання модульної контрольної роботи:
Ваговий бал - 14. Загальна кількість балів 28 (може бути дві частини МКР)
Модульний контроль (максимальна кількість балів за одну частину МКР складає 14):
14 балів – повна, чітка, викладена в певній логічній послідовності відповідь на поставлені питання, що свідчить про глибоке розуміння суті питання, ознайомлення студента не лише з матеріалом лекцій, але й з підручником та додатковою літературою; висловлення студентом власної позиції щодо дискусійних проблем, якщо такі порушуються у питанні; студент демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу.
13-12 балів – не зовсім повна або не достатньо чітка відповідь на всі поставлені питання, що свідчить про правильне розуміння суті питання, ознайомлення студента з матеріалом лекцій та підручника; незначні неточності у відповідях.
11-10 балів – не повна відповідь на всі поставлені питання, що свідчить про правильне розуміння суті питання, ознайомлення студента з матеріалом лекцій та підручника; неточності у відповідях.
8-9 балів – відсутність відповіді на певні питання, що свідчить про поверхове ознайомлення студента з навчальним матеріалом або значні похибки у відповідях.
0 балів – відповідь відсутня або не відповідає питанню (менше 60% потрібної інформації).

Відповідь на тестове завдання з варіантами відповідей оцінюється в 1 б. за правильну відповідь.

Проміжна атестація здобувачів вищої освіти є календарним рубіжним контролем, метою проведення якого є підвищення якості навчання та моніторинг виконання графіка освітнього процесу здобувачами.

Критерії оцінювання календарного контролю

Термін контролю	Перший контроль 7 тиждень семестру	Другий контроль 13 тиждень семестру
Критерій: поточні досягнення (рейтинг)	≥ 15 балів	≥ 30 балів

Результати календарного контролю заносяться викладачем у модуль «Календарний контроль» Електронного кампусу.

Заохочувальні бали передбачені за виконання творчих робіт з дисципліни (наприклад, участь у факультетських, інститутських олімпіадах з філософії, участь у конкурсах студентських наукових робіт, участь у наукових конференціях).
Штрафні бали не передбачені.

Семестровий контроль: ЗАЛІК

Семестровий контроль проводиться відповідно до навчального плану у вигляді заліку в терміни, встановлені графіком навчального процесу.
Здобувач отримує позитивну залікову оцінку за результатами роботи в семестрі, якщо має підсумковий рейтинг за семестр не менше 60 балів та виконав умови допуску до семестрового контролю.
Умови допуску до заліку: рейтинг ≥36 б.
Не виконані умови допуску → Не допущено.
< 60 балів → залікова к/р.
≥ 60 балів = оцінка (відмінно, дуже добре, добре, задовільно, достатньо, незадовільно).
Оцінка може бути підвищена за бажанням за рахунок виконання залікової к/р.
Залік проводиться в період останніх двох тижнів теоретичного навчання у семестрі, як правило,

на останньому за розкладом занятті з навчальної дисципліни «Вступ до філософії». Результати контрольних заходів доступні до ознайомлення авторизованим користувачам в їх особистих кабінетах автоматизованої інформаційної системи «Електронний кампус».

Принцип визначення підсумкової оцінки. Рейтингова оцінка доводиться до здобувачів безпосередньо на заліку під час сесії. Здобувачі, які виконали всі умови допуску до заліку і мають рейтингову оцінку 60 та більше балів, отримують відповідну до набраного рейтингу оцінку без додаткових випробувань.
Якщо оцінка, отримана за залікову контрольну роботу менша ніж за рейтингом, попередній рейтинг здобувача скасовується і він отримує оцінку з урахуванням результатів залікової контрольної роботи.
Здобувачі, які допущені до заліку та мають рейтингову оцінку менше 60 балів, а також ті здобувачі, хто бажає підвищити свою рейтингову оцінку, виконують письмову залікову контрольну роботу.
Максимальна сума балів складає **100.**

Залікова контрольна робота складається із 5 питань. Кожне запитання (завдання) оцінюється у 20 балів за такими критеріями:

- 19-20 балів – відповідь на питання викладено правильно, всебічно, безпомилково і логічно;
- 17-19 балів – достатньо повна відповідь, або незначні неточності;
- 15-16 балів – достатньо повна відповідь, або незначні неточності;
- 12-14 балів – неповна відповідь, деякі помилки;
- 0 балів – відповідь відсутня, або є цілком невірною, містить менше, ніж 60% необхідної інформації.

У Відомість (в АС Кампус) заноситься рейтингова оцінка, і ще можуть бути відмітки «не допущено» або «усунено».
Сума балів переводиться у систему оцінювання згідно з таблицею.
Таблиця переведення рейтингових балів до оцінок за університетською шкалою

Кількість балів	*Оцінка*
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

Процедура оскарження результатів контрольних заходів. Здобувачі вищої освіти мають можливість підняти будь-яке питання, яке стосується процедури контрольних заходів та очікувати, що воно буде розглянуто згідно із наперед визначеними процедурами.
Здобувачі вищої освіти мають право оскаржити результати контрольних заходів після ознайомлення з результатом, але обов'язково аргументовано, пояснивши з яким критерієм не погоджуються відповідно до оціночного.

Додаткова інформація з дисципліни.

Зарахування сертифікатів проходження дистанційних чи онлайн курсів здійснюється згідно п. 2.2. Положення про визнання в КПІ ім. Ігоря Сікорського результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті затверджено наказом від 09.05.2023 р. № НОН/157/2023.

В умовах дистанційного режиму організація освітнього процесу здійснюється з використанням технологій дистанційного навчання: система Електронний кампус, ресурси платформи дистанційного навчання «Сікорський», сервіс «Google Classroom». Для більш

ефективної комунікації з метою розуміння структури навчальної дисципліни і засвоєння матеріалу використовуються сервіси для організації онлайн-конференцій та відеозв'язку (наприклад, «Zoom»), електронна пошта, месенджери.

Навчальний процес у дистанційному режимі здійснюється відповідно до затвердженого розкладу навчальних занять.

Орієнтовний перелік питань на залік

1. Поясніть онтологічні та світоглядні передумови виникнення філософії.
2. Поясніть способи та форми буття філософії.
3. Що таке філософія? Предмет, структура та роль у формуванні Європейської культури.
4. Поясніть сутність, структуру та історичні типи світогляду.
5. Розкрийте взаємозв'язок філософії та світогляду.
6. Порівняйте західну та східну моделі (парадигми) філософії.
7. Проаналізуйте космоцентризм античної філософії, коло її основних проблем.
8. Поясніть переорієнтацію античного філософування від проблем космосу до людини та етичний раціоналізм Сократа.
9. Проаналізуйте вчення Платона про ідеї, його етичні та політичні погляди.
10. Сутність теорії держави у Платона та Аристотеля.
11. Розкрийте сутність вчення Аристотеля про причини та початки буття та пізнання.
12. Розкрийте актуальність етичної проблематики в філософії епохи еллінізму.
13. Поясніть теоцентризм філософії Середньовіччя.
14. Концепція нової науки та наукового методу в філософії Ф. Бекона та Р. Декарта.
15. Поясніть сутність емпірично-індуктивної методології Ф. Бекона.
16. Поясніть значення правил мислення та раціоналістичної методології Р. Декарта у науковому пізнанні.
17. Назвіть та прокоментуйте основні ідеї філософії Б. Спінози.
18. Розкрийте основні положення вчення Г. Ляйбніца про монади.
19. Сформулюйте новий соціальний ідеал у філософії Просвітництва
20. Проаналізуйте основні філософські ідеї І. Канта, дайте визначення категоричного імперативу.
21. Розкрийте сутність об'єктивного ідеалізму Г. Гегеля на прикладі створеної ним системи.
22. Проаналізуйте діалектичний метод Г. Гегеля.
23. Розкрийте сутність антропологічного матеріалізму Л. Фоєрбаха.
24. Поясніть сутність матеріалістичного розуміння історії в філософії К. Маркса.
25. Поясність особливості некласичної філософії на відміну від класичної.
26. Проаналізуйте основні положення позитивізму та його розвиток у ХХ ст.
27. Поясніть філософію Ф. Ніцше як метафізику волі та переоцінку цінностей.
28. Розкрийте зміст проблеми несвідомого в психоаналітичній антропології З. Фройда.
29. Визначте місце концепції людини у філософії Е. Фромма.
30. Поясніть феноменологію як нову методологію дослідження свідомості у ХХ ст.
31. Охарактеризуйте екзистенціалізм Ж.П. Сартра.
32. Розкрийте особливості концепції абсурду в філософії А. Камю.
33. Охарактеризуйте позитивізм та його історичні форми.
34. Розкрийте сутність проблеми людини в філософських розмислах Г. Сковороди.
35. Назвіть основні положення філософського вчення про буття та основні форми буття.
36. Охарактеризуйте філософські та природничо-наукові концепції простору і часу.
37. Розкрийте сутність категорії руху як способу існування реальності. Проаналізуйте проблему свідомості в історії філософії.
38. Проаналізуйте властивості та структуру свідомості.
39. Розкрийте взаємозв'язок свідомості та мови.
40. Охарактеризуйте структуру та сутність суспільної свідомості.
41. Поясніть взаємозв'язок чуттєвого та раціонального в пізнанні.
42. Порівняйте форми чуттєвого та логічного пізнання. Розкрийте їх роль у науковому пізнанні.

43. Дайте типологію та розкрийте сутність методів наукового пізнання.
44. Охарактеризуйте сутність філософського вчення про істину.
45. Поясніть характеристики та критерії істини.
46. Проаналізуйте філософські проблеми антропогенезу.
47. Проаналізуйте ознаки людського в людині.
48. Охарактеризуйте біологічне та соціальне в людині.
49. Сформулюйте глобальні проблеми сучасності. Дайте їх аналіз.
50. Порівняйте лінійну та нелінійну моделі філософії історії.

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Ухвалено на засіданні кафедри (протокол № 21 від 26.05.2026 р.).
Погоджено Методичною радою КПІ ім. Ігоря Сікорського (протокол № 9 від 26.06.2026 р.).